

א. אמן הילדה והיינט הילדה.

ההיסטוריה. קיז תשע"ט. מס' 022381 + נספחים

- 10 -

נושא 6 – תולדות ארץות הברית

אם בחרת בנושא זה, ענה על שתי שאלות:

על אחד מן השאלות 21-22 (פרק ראשון) ועל אחד מן השאלות 23-24 (פרק שני).

פרק ראשון

ענה על אחד מן השאלות 21-22. (35 נקודות)

21. הצהרת העצמאות והחוקה האמריקנית

א. הצג שניים ממאפייני הזהות האמריקנית שהתגבשה במושבות הראשונות במהלך המאה ה-18.

הסביר כיצד אחד מן המאפיינים האלה בא לידי ביטוי בהצהרת העצמאות של ארץות הברית.

(15 נקודות)

ב. לפניו קטע מטור "הפדרליסט" – קובץ של 85 מאמרים בנוגע לוויוכו על כינון החוקה של ארץות הברית שפרסמו

בעיתונות אלכסנדר המילטון, ג'יימס מדיסון וג'ון ג'י' בימים 1787-1788. קרא את הקטע וענה על השאלה שאחרין.

על הקשיים שהזכרנו לעיל אפשר להוסיף יומרותיהן של המדינות הגדולות יותר והקטנות יותר. לא נטעה אם נניח שהראשונות תיאבקנה על כך שהשתתפותן במשל תשקף במלוא המידה את יתרונו בעושר ובחשיבות, ואילו האחרונות תתעקשנה לא פחות על השוויון שהן נהנות ממנו עכשו. אנו רשאים בהחלט להניח ששותםצד לא יותר וייתור גמור למשנהו, ומכאן שהמואבך לא יכול להסתיים אלא בפשרה.

(א' המילטון, ג' מדיסון וג' ג'י', הפדרליסט, הוצאת שלם; תרגום: אהרן אמיר, תשס"ב, עמ' 179-180)

הסביר את הוויוכו שהתנהל בוועדה שהתכנסה בקייז 1787 כדי לגבש את החוקה האמריקנית, ובא לידי ביטוי

בקטע, והסביר את ההסכם שהושגה בעקבותיו.

הציג עוד ויוכו שהתעורר בעת כתיבת החוקה ואת ההסכם שהושגה בעקבותיו.

(20 נקודות)

א. לפניו קטע מותוך נאם שנשא מרטין לותר קינג בשנת 1967. קרא את הקטע וענה על השאלה שאחריו.

אני עומד על במא זו כדי להתחנן לפני עמי האהוב [...] אשר יחד איתני נושאים במלוא האחריות להביא את הסכוסוך הזה [...] לידי סיום [...]
 במהלך שלוש השנים האחרונות, כשהסתובבתי בין צבאים (שהורים) דוחויים, אומללים וכועסים, אמרתי
 להם שבקבוקי מולוטוב ורוביים לא יפתרו את בעיותיהם [...] אבל הם שאלו, ומה באשר לווייטנאם? הלו
 מדינתנו שלנו משתמשת במנות גדושות של אלימות לפתרון בעיותה כדי להביא לשינוי המיויחל! הייתה
 המומן לנוכח שאלותיהם, וידעתי כי לא אוכל להרים את קולי נגד אלימות מצד המדוכאים בוגטות, עד שלא
 אומר דברים מפוזרים אל גודל מחוללי האלים בעולם היום – ממשתי שליל...
 הווייטנמים הכריזו על עצמאותם ב-1945 לאחר תקופת כיבוש בידי הצרפתים והיפנים. אנו סיירבנו להכיר
 בהם [...] ממשיתנו חשה אז שהם הווייטנמי אינו "בשל" לעצמאות. שוב נפלנו קורבן להתנסאות
 המערבית אשר זמן רב מרעללה את האווירה הבינלאומית [...]
 [...] אני משוכנע שגם ברכוננו לעמוד בצד הנכון של המהפכה העולמית, אנו כאומה חיבים לעبور מהפכה
 רדיקלית בערכינו. כאשר מכונות ומחשבים, רוחחים וזכויות קניין בעליים בחשיבותם על בני אדם, אזי
 המשולש הענק של גזענות, חומרנות ומיליטריות הוא בלתי ניתן לכיבוש [...] מהפכה כזו בערכינו תגרום
 לנו בקרוב להטיל ספק בהגינות ובצדק של מרכיבים רבים במדיניות ממשלתנו, בהווה וב עבר.
 (בתוך: י' פלורשיים, *תולדות ארץות הברית*, מרכז זלמן שור, 2008, עמ' 204-205)

על פי הקטע, הציג את עמדתו של מרטין לותר קינג בנוגע להתערבותה של ארצות הברית במלחמה וייטנאם.

על פי הקטע ועל פי מה שלמדת, הסביר את הקשר בין עמדותיו של קינג בענייני מדיניות פנים ובין עמדותיו בענייני מדיניות החוץ של ארצות הברית. (18 נקודות)

ב. אייזו מעכבות העל (ארצות הברית או ברית המועצות) נושא, לדעתך, באחריות רבה יותר להחזרת המלחמה הקרה? בסיס את טענתך על שלוש עובדות היסטוריות. (17 נקודות)

פרק שני

ענה על אחת מן השאלות 23-24. (15 נקודות)

23. הציג את הפרשנות לתיקון ה-14 לחוקה על פי פסיקה בית המשפט העליון בשנת 1896 ("פלסי נגד פרגוסון"), ואת הפרשנות לתיקון זה על פי הפסיקה משנת 1954 ("בראון נגד מחלקת החינוך של העיר טופקה, קנזס").
הסביר כיצד השפיעה אחת מן הפסיקות האלה על חייהם השחורים בארצות הברית.

24. איליהון ב"עדין המזהב" כונו בכינויים שונים, כגון "סוכני קדמה", "ברונים שודדים", "ボסימ של הסנאט". הסביר כיצד מעמדם של איליהון והיחס כלפים בחברה האמריקנית באותה תקופה באים לידי ביטוי בשניים מן ה/cgiים.